

7/7395

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

ODUNLU

Ankara

Sayı : B.15.O.APK.0.23.300- *1189*

12 HAZİRAN 2002

Konu : Yazılı Soru Önergesi

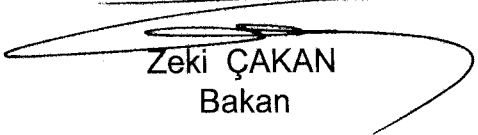
9212

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : T.B.M.M. Başkanlığı'nın 30.05.2002 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-15313 sayılı yazısı.

Konya Milletvekili Sayın Lütfi YALMAN'ın tarafıma tevcih ettiği, 7/7395-15372 esas no.lu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99. Maddesi gereği hazırlanarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Zeki ÇAKAN
Bakan

EKLER :

EK-1 Önerge Cevabı (4 Sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :
T.B.M.M. Bşk.

Bilgi :
Başbakanlık
Devlet Bakanlığı
(Sn. H. Hüsamettin ÖZKAN)

**KONYA MİLLETVEKİLİ SAYIN LÜTFÜ YALMAN'IN YAZILI
SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/7395-15372 esas no'lu)**

SORU 1,2 :

İran ve Rus doğalgazının tüketimi konusunda taahhüt edilen miktarlara ulaşılamadığı için söz konusu ülkelere tazminat ödemeye mecbur kaldığımız iddiaları doğru mudur? Bu zararın miktarı Nisan 2002 tarihi itibarı ile ne kadardır? 2002 yılı sonuna kadar yaklaşık ne kadar olacaktır ?

İran ve Rusya'ya karşı taahhütlerimizi yerine getiremeyecek tazminat ödemeye mahkum olmamızın sebebi nedir? Bu sorunları ortadan kaldırmak için ne gibi tedbirler alınmıştır? Ne gibi tedbirler düşünülmektedir.

CEVAP 1,2 :

Doğal gaz alım satım anlaşmaları uzun vadeli ticari sözleşmelerdir ve bu sözleşmeler ülkemizin ihtiyaçları dikkate alınarak T.B.M.M'ce de onaylanan Hükümetlerarası Anlaşmalar çerçevesinde imzalanır. Uzun vadeli sözleşmelerde belirlenen miktarların bir bölümünün, bu uzun vadede ülke koşulları nedeniyle bazı yıllarda teslim alınamaması söz konusu olabilir. Bu nedenle, tüm bu tür Uluslararası Anlaşmalarda olduğu gibi bizim Anlaşmalarımız da, parasının bir kısmı ödenip alınamayan gazın daha sonraki yıllarda para ödemedi alınabilme imkanını sağlayacak maddeler ile teçhiz edilmiştir. Al ya da öde yükümlülüğü yıl sona erdikten sonraki üç ay içinde kesin hesaplar ortaya çıkıp karşılıklı mutabakat sağlandıktan sonra belirlenmektedir. Geçen yıl yaşanan ağır ekonomik krize rağmen al ya da öde yükümlülüğüne girilmemiş ve gerek Rusya gerekse de İran'a 2001 yılında bununla ilgili herhangi bir ödemede bulunulmamıştır.

Diğer taraftan, 2002 yılı için al ya da öde yükümlülüğüne girilmesi beklenmemektedir. 2002 yılına ilişkin kesin hesap 2003 yılının ilk üç ayında belirleneceği için 2002 yılına ilişkin kullanılmayan doğal gaz için tazminat ödendiği iddiası tamamen gerçek dışıdır. Bununla birlikte alınmakta olan bütün tedbirlere rağmen, yıl sonunda alamadığımız doğal gaz miktarı söz konusu olursa, alınamayan bu doğal gazın bedelinin bir kısmı ödense bile, bu bedelinin bir kısmı ödenmiş doğal

gaz, takip eden yıllarda, ödenmeyen kısmı da ödenerek BOTAS tarafından teslim alınabilecektir. Ancak böyle bir durum söz konusu değildir.

Ülkemizde yaşanan ekonomik kriz nedeniyle ekonomideki küçülme sanayi sektöründe kapasite kullanımında düşüşe yol açmış bu durumda sanayi sektöründe doğal gaz tüketiminin azalmasına neden olmuştur. Ekonomik krizin halkın alım gücünün düşmesine yol açtığı bir gerçektir. Ancak bu durumun getirdiği riski ortadan kaldırmak için gerekli tedbirler alınmaktadır. Ayrıca bu yıl içinde yeni elektrik santralleri devreye alınmış ve alınmaya devam edilecektir. Önümüzdeki kış konutlarda doğal gaz kullanımında da artış olacağı dikkate alındığında, bu yıl sonunda BOTAS'ın al ya da öde yükümlülüğüne girmesi beklenmemektedir.

BOTAS, ekonomik krizden etkilenmiş olan sanayinin ve halkın yükünü hafifletmek için elinden gelen çabayı sarfetmektedir. BOTAS şehir dağıtım şirketlerine 2000 ve 2001 yıllarının büyük bölümünde maliyetin altında satış yapmıştır. 08/01/2002 tarihinden geçerli olmak üzere dağıtım kuruluşları fiyatlarına % 6.65 oranında indirim uygulanmış, son olarak 01/02/2002 tarihinden geçerli olmak üzere de % 6 oranında ikinci bir indirim yapılmıştır. 2002 yılının Mart, Nisan, Mayıs aylarında ise dağıtım kuruluşlarına uygulanan satış fiyatlarında hiç bir değişiklik yapılmamış, Şubat ayında belirlenen fiyat aynı şekilde uygulanmıştır. Bu durumda, 2002 yılında dağıtım kuruluşlarına uygulanan satış fiyatlarına kümülatif toplamda %12,25 oranında indirim uygulanmıştır. Ayrıca sanayi sektörüne uygulanan satış fiyatında 01/01/2002 tarihinden itibaren bu güne kadar ortalama %14.18 oranında indirim yapılmıştır.

SORU 3:

İran ve Rusya'ya tazminat ödenmesi halinde bu zarar fiyatlara yansıtılacak mıdır? Bu zararın ne ile telafisi düşünülmektedir?

CEVAP 3 :

Satış fiyatlarının belirlenmesinde alım fiyatlarının yanı sıra dolar kuru değişimleri ve alternatif yakıt fiyatlarındaki değişimler gibi piyasa koşulları ve BOTAS maliyetleri dikkate alınmaktadır. Daha önceki soruda da cevaplandırıldığı gibi al ya da öde yükümlülüğüne girilmesi şu an için söz konusu değildir. Böyle bir yükümlülüğe

girilmesi durumunda bile ödenecek para gaz için avans niteliğinde ödenmiş bir miktar olacağı için ilave bir maliyet olmayacak ve sonraki yıllarda mahsuplaşılacaktır.

SORU 4:

BOTAŞ'ın böyle bir zararı yüklenmesi yatırımlarına ne şekilde yansıyacaktır? Bazı büyük şehirlerde belediyelerin doğalgaz yatırımları gerçekleştirmesine müsaade edilecek midir? Bu şehirler öncelikle hangi şehirler olacaktır?

CEVAP 4:

Şehirlerde doğal gaz dağıtım ve satış faaliyetlerine ilişkin esaslar 02/05/2001 tarih ve 24390 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu ile düzenlenmiştir. Buna göre, şehirlerde doğal gaz dağıtım ve satış faaliyetlerinin, söz konusu Kanun çerçevesinde kurulacak ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'ndan lisans alacak olan şehir gaz dağıtım şirketi tarafından gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Şehiriçi doğal gaz dağıtım hizmeti Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından açılacak ihaleyi kazanan şirket tarafından, mahalli doğal gaz dağıtım şebekesinin mülkiyeti de dahil olmak üzere şehrin gelişmişlik düzeyi, tüketim kapasitesi ve kullanıcı sayısı gibi hususlar dikkate alınarak, Kurum tarafından belirlenecek lisans süresi için verilecektir.

Kurum'dan dağıtım lisansı alan şehiriçi dağıtım şirketi, yetki aldığı şehirde bulunan belediye veya belediye şirketini sermaye koyma şartı aramaksızın, %10 nispetinde dağıtım şirketine ortak olmaya davet etmek zorundadır. Bu sermaye oranı, bedeli ödenmek kaydıyla en fazla %10 oranında artırılabilir. Ancak bu artış, Hazine'ye borcu bulunmayan ve ilave kredi talep etmeyen veya Hazine'ye olan kredi borçlarını tasfiye ettikten sonra bu amaçla Hazine garantili kredi sağlamaması kaydıyla mümkün olabilecektir. Şehiriçi doğal gaz dağıtımını için şebekenin oluşturulmasında uyulması gereken teknik ve idari hususlar Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından çalışmaları sürdürülen yönetmelikler çerçevesinde düzenlenecektir.

Gaz dağıtım şirketlerinin kurulması ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'ndan lisans almaları halinde, BOTAŞ halihazırda 23 şehire gaz vermeye hazırdır. Bu şehirler ;Kırklareli, Tekirdağ, Edirne, Bilecik, Düzce, Adapazarı, Çanakkale, Ağrı, Iğdır, Erzurum, Erzincan, Sivas, Kayseri, Kırşehir, Aksaray, Konya, Samsun, Çorum, Kırıkkale, Amasya, Balıkesir, Manisa ve İzmir'dir.

BOTAŞ, 2005 yılına kadar da 38 şehire daha gaz vermeye hazır hale gelecektir.

SORU 5 :

Bir kısım şehirlerde doğalgaz altyapı inşaatlarına belediyelerce başlanılmamasının sebepleri nelerdir? Yatırımların tamamını BOTAŞ'ın ihale etmek istediği iddiaları doğru mudur? Böyle bir ısrarın nedeni nedir?

CEVAP 5 :

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu 1 yıllık hazırlık döneminde gerekli mevzuat ve yönetmeliklerle ilgili altyapıyı tamamlayamadığından, hazırlık dönemi 02/05/2002 tarihinden itibaren 6 ay uzatılmıştır. Dolayısıyla, bu sürenin dolması ve hazırlıkların tamamlanması sonucunda şehirlerde doğal gaz dağıtım faaliyetleri ivme kazanacaktır.

Yukarıda da açıklandığı üzere yatırımlar 4646 Sayılı Yasa çerçevesinde ihale edilecek olup, yatırımların tamamını BOTAŞ'ın ihale etme isteği iddiaları gerçek dışıdır.